

Knjiga proroka Daniela - Broj četrdeset i jedan

Pavlova proročka služba: povezivanje drevnoga Izraela s duhovnim Izraelom

Jeff Pippenger

2024-01-05

Apostol Pavao bio je povezujuća spona između drevnoga Izraela i duhovnoga Izraela, jer njegova služba, njegovo ime, njegove osobne okolnosti i njegovo proročko djelovanje svi svjedoče o toj istini. On se poistovjetio kao najmanji među apostolima, jer je progonio Božji narod.

Jer ja sam najmanji među apostolima, nisam dostojan zvati se apostolom, jer sam progonio Crkvu Božju. 1 Korinćanima 15,19.

Ime koje mu je dano pri obraćenju bilo je Pavao, što znači malen ili neznatan, jer je bio najmanji među apostolima. Ipak, njegovo izvorno ime bilo je Šaul, što znači „izabran“.

Tada Ananija odgovori: Gospodine, od mnogih sam čuo o tome čovjeku, koliko je zla učinio tvojim svetima u Jeruzalemu; i ovdje ima ovlast od velikih svećenika da sveže sve koji zazivaju tvoje ime. Ali Gospodin mu reče: Idi; jer on mi je izabrano oruđe da nosi moje ime pred pogane, i kraljeve, i sinove Izraelove, Djela apostolska 9,13–15.

Šaul je bio „izabrano posuđe“ da nosi evanđelje poganima, ali je najprije morao biti obraćen i poniziti se u Pavla (maloga), jer će trebati biti moćan. Pavao je razumio da se njegova snaga nalazi u njegovoj malenosti, odnosno u njegovoj slabosti.

I da ne bih bio uznesen preko mjere zbog obilja objava, dan mi je trn u tijelu, sotonin glasnik da me udara, da ne bih bio uznesen preko mjere. Za to sam triput molio Gospodina da odstupi od mene. I rekao mi je: Dosta ti je moja milost, jer se moja snaga usavršuje u slabosti. Stoga ću se vrlo rado radije hvaliti svojim slabostima, da na meni počiva Kristova sila. Zato uživam u slabostima, u porugama, u oskudicama, u progonstvima, u tjeskobama poradi Krista; jer kad sam slab, tada sam jak. 2 Korinćanima 12:7–10.

Šaul je bio „izabran“, ali da bi bio snažan, bio je učinjen malenim (Pavao). Bio je odabran da odnese evanđelje poganima, ali je dijelom bio izabran zbog svojega poznavanja Staroga zavjeta.

Poglavito stoga što znam da si vješt u svim običajima i pitanjima koja su među Židovima; stoga te molim da me strpljivo saslušаш. Moj život od moje mladosti, koji je od početka bio među mojim narodom u Jeruzalemu, znaju svi Židovi; koji me od početka poznaju, ako bi htjeli posvjedočiti, da sam po najstrožoj sljedbi naše vjere živio kao farizej. Djela 26,3–5.

Saula je poučavao Gamaliel, koji se smatrao jednim od najvećih učitelja spisâ Staroga zavjeta.

„Zahtjev je bio odobren, i ‘Pavao stade na stube te dade znak rukom narodu.’ Ta je gesta privukla njihovu pozornost, dok je njegovo držanje ulijevalo poštovanje. ‘A kad nastala velika tišina, progovori im na hebrejskom jeziku govoreći: Ljudi, braćo i oci, čujte sada moju obranu

pred vama.' Na zvuk poznatih hebrejskih riječi, 'oni utoliko više ušutješe', i u općoj tišini on nastavi: 'Ja sam doista Židov, rođen u Tarzu, gradu u Ciliciji, ali odgojen u ovome gradu do nogu Gamalielovih, poučen prema najstrožem načinu otačkoga zakona, revan za Boga, kao što ste svi vi danas.' Nitko nije mogao zanimati apostolove tvrdnje, jer su činjenice na koje se pozivao bile dobro poznate mnogima koji su još živjeli u Jeruzalemu.“ Djela apostolska, 408.

Saul nije bio izabran nasumce, a jedna od posebnih svrha Pavlove službe bila je premostiti svetu povijest doslovnog Izraela sa svetom poviješću duhovnog Izraela. U vezi s tom činjenicom, napisao je većinu Novoga zavjeta. Jedno poglavlje u njegovim spisima utvrđuje potporu za okvir poruke prvoga anđela, a također i za okvir poruke trećega anđela. Taj je odlomak spomenik u povijesti adventizma koji označuje razliku između mudrih i ludih na početku i na svršetku adventizma.

A molimo vas, braćo, dolaskom Gospodina našega Isusa Krista i našim sabiranjem k njemu, da se ne date brzo pokolebati u umu niti uznemiriti, ni duhom, ni riječju, ni poslanicom kao da je od nas, kao da je dan Kristov već nastupio. Neka vas nitko ni na koji način ne zavede, jer taj dan neće doći ako prije ne dođe otpad i ne otkrije se čovjek grijeha, sin propasti; koji se protivi i uzdiže iznad svega što se naziva Bogom ili se štuje, tako da on kao Bog sjedne u hram Božji, pokazujući sebe da je Bog. Ne sjećate li se da sam vam to govorio dok sam još bio s vama? A sada znate što ga zadržava da se otkrije u svoje vrijeme. Jer tajna bezakonja već djeluje; samo onaj koji sada zadržava zadržavat će dok ne bude uklonjen s puta. I tada će se otkriti onaj Bezakonik, kojega će Gospodin uništiti dahom svojih usta i razoriti sjajem svoga dolaska: njega, čiji je dolazak po djelovanju Sotone sa svakom silom i znakovima i lažnim čudesima, i sa svakom prijevarom nepravdnosti među onima koji propadaju, zato što nisu primili ljubav istine da bi se spasili. I zato će im Bog poslati silnu zabludu da povjeruju laži, da budu osuđeni svi koji nisu povjerovali istini, nego su uživali u nepravdnosti. 2 Solunjanima 2:1–12.

Kontekst ovoga odlomka jest razmatranje pitanja kada će se Krist po drugi put vratiti. Pavao podsjeća Solunjane da je na tu zabrinutost već prethodno odgovorio kada je rekao: „Ne sjećate li se da sam vam, dok sam još bio s vama, govorio o tome?” Pavao je nastojao spriječiti da braća budu zavedena u vezi s pitanjem „dolaska Gospodina našega Isusa Krista i našega sabiranja k njemu”.

Povjesničari utvrđuju da se polovica poruke Williama Millera temeljila na njegovu prepoznavanju dvije tisuće i tristo godina iz Daniela 8, 14. Druga polovica njegove poruke, koja se katkad ne prepoznaje, jest njegov rad na pobijanju lažnih učenja o Drugom Kristovu dolasku.

Na temelju lažne isusovačke metodologije postojalo je (i još uvijek postoji) istaknuto lažno učenje kojemu se William Miller dosljedno protivio. To je bilo lažno učenje da Gospodinovu drugom dolasku prethodi tisuću godina mira nazvanih „vremenski milenij”, kojemu se i sestra White protivila.

Millerovo je djelo također utvrđivalo istinu o doslovnom Kristovu povratku, nasuprot raznim pogrešnim shvaćanjima o mileniju koja su bila raširena u njegovo vrijeme. Pavao u 2. Solunjanima govori o Drugom dolasku, stoga je taj odlomak bio dio Millerova razumijevanja doslovnoga Drugog dolaska. To je poglavlje za Millera bilo „sadašnja istina“.

Pavao utvrđuje važan slijed događaja povezanih s Drugim dolaskom te također iznosi obrazloženje zašto Solunjani ne bi trebali očekivati Gospodinov povratak za svoga života. Pavao kaže: „A molimo vas, braćo, za dolazak Gospodina našega Isusa Krista i naše okupljanje k njemu.“ Riječ „molimo“ znači ispitivati. Pavao razlaže elemente povezane s Drugim dolaskom i vodi svoje slušateljstvo kroz svojevršno ispitivanje, koje je namijenjeno tome da u njegovih slušatelja proizvede analizu njegove logike.

Struktura njegove logike jest ta da prije nego što se Krist vrati drugi put, papinstvo mora biti prepoznato i zavladata, te da prije nego što se papinstvo pojavi u povijesti mora nastupiti otpad. Otpad je tada još bio buduć, pa je dolazak papinstva bio još dalje od toga. Kako bi, dakle, itko mogao biti zaveden da pomisli kako je Kristov povratak blizu? On se služi s nekoliko simbola papinstva kako bi ustanovio upravo koja je to sila koja se otkriva nakon otpada. Papinstvo naziva „čovjekom grijeha“, onim „bezakonikom“, „sinom propasti“ i „tajnom bezakonja“. Sestra White jasno kaže da su sve to simboli koji označuju papinstvo.

„Ali prije Kristova dolaska trebali su se zbiti važni razvoji u vjerskome svijetu, prореčeni u proroštvu. Apostol je izjavio: ‘Da se ne date brzo pokolebati u svome umu niti uznemiriti ni duhom, ni riječju, ni poslanicom kao da je od nas, kao da je dan Kristov već tu. Neka vas nitko ni na koji način ne zavede; jer taj dan neće doći ako najprije ne dođe otpad i ne otkrije se čovjek grijeha, sin propasti; koji se protivi i uzvisuje iznad svega što se zove Bog ili se štuje, tako da sjeda kao Bog u hram Božji, pokazujući sebe da je Bog.’

„Pavlove riječi nisu se smjele pogrešno tumačiti. Nije se smjelo naučavati da je on, posebnim otkrivenjem, upozorio Solunjane na neposredni Kristov dolazak. Takvo bi stajalište izazvalo pomutnju u vjeri; jer razočaranje često vodi u nevjeru. Stoga je apostol upozorio braću da ne prihvaćaju nikakvu takvu poruku kao da dolazi od njega, te je zatim naglasio činjenicu da papinska vlast, koju je prorok Daniel tako jasno opisao, tek treba ustati i zaratiti protiv Božjega naroda. Dok ta vlast ne izvrši svoje smrtonosno i bogohulno djelo, uzalud bi Crkva očekivala dolazak svojega Gospodina. ‘Ne sjećate li se’, upita Pavao, ‘da sam vam, dok sam još bio s vama, to govorio?’”

„Strašne su bile kušnje koje su trebale snaći pravu Crkvu. Već u vrijeme kad je apostol pisao, ‘tajna bezakonja’ već je počela djelovati. Događaji koji su se trebali zbiti u budućnosti trebali su biti ‘po djelovanju Sotoninu sa svakom silom i znakovima i lažnim čudesima, i sa svakom prijevarom nepravde u onima koji propadaju.’”

„Osobito je svečana apostolova izjava o onima koji bi odbili primiti ‘ljubav istine’. ‘Zato će’, izjavio je za sve koji bi namjerno odbacili poruke istine, ‘Bog na njih poslati silnu zabludu da povjeruju laži: da budu osuđeni svi koji nisu vjerovali istini, nego su uživali u nepravdi.’ Ljudi ne mogu nekažnjeno odbacivati opomene koje im Bog u svojoj milosti šalje. Od onih koji ustraju u odvrćanju od tih opomena Bog povlači svojega Duha, prepuštajući ih prijevarama koje ljube.” Djela apostolska, 265, 266.

Premda sestra White izravno poistovjećuje „čovjeka grijeha“, „onoga bezakonika“, „sina propasti“ i „tajnu bezakonja“ iz Pavlova odlomka te to naziva „papinskom vlašću“, ona kaže i više od toga. Ona utvrđuje da su ti simboli kojima se Pavao služi kako bi označio rimskoga papu utemeljeni na

knjizi proroka Daniela, kada je izjavila: „Apostol je stoga upozorio braću da ne prihvate nikakvu takvu poruku kao da dolazi od njega, te je zatim naglasio činjenicu da papinska vlast, tako jasno opisana od proroka Daniela, tek treba ustati i povesti rat protiv Božjega naroda. Dokle god ta vlast ne izvrši svoje smrtonosno i bogohulno djelo, uzalud bi bilo da Crkva očekuje dolazak svojega Gospodina.“ Pavao je dio poruke Solunjanima koji poistovjećuje papinstvo temeljio na Danielu, jedanaestom poglavlju i trideset i šestom retku.

I kralj će činiti po svojoj volji; i uzvisit će se, i uzdignuti se iznad svakoga boga, i govorit će čudesne stvari protiv Boga nad bogovima, i napredovat će dok se gnjev ne izvrši; jer će se izvršiti ono što je određeno. Daniel 11:36.

Kad Pavao prepozna je papu kao onoga „koji se protivi i uzdiže iznad svega što se zove Bog ili se štuje; tako da kao Bog sjedi u hramu Božjemu, pokazujući sebe da je Bog“, Pavao je parafrazirao opis proroka Daniela o „kralju“ koji je činio „po svojoj volji“ te se „uzvisivao i“ veličao „iznad svakoga boga“. Papa je kralj koji govori „čudnovate stvari protiv Boga nad bogovima“, i papa je sila koja će „napredovati dok se“ prvo „gnjevanje“ ne „navrši“ 1798. godine.

Danijel jedanaest, redak trideset i šest, apsolutno je nužno ispravno razumjeti ako se i porast znanja 1989. godine želi ispravno razumjeti. Zbog toga je lažni nauk da je kralj u tom retku bila Francuska, kako ga je uveo Uriah Smith, bio uveden u prvom naraštaju adventizma (1863. do 1888.). Smith je izmijenio tekst retka trideset i šest iz „taj“ kralj (što je papinstvo koje se opisivalo u prethodnim redcima) u „neki“ kralj (bilo koji kralj) kako bi ateističkoj Francuskoj pripisao obilježja rimskog načina bogoštovlja, no to je bilo tek polazište za iznošenje njegove omiljene teorije da je Turska kralj sjevera u retku četrdeset i nadalje.

Sotona je rano počeo zamagljivati činjenicu da je kralj u tome retku papinstvo, a apostol Pavao je taj koji Danielovu svjedočanstvu o toj činjenici pruža drugoga svjedoka. Sestra White pružila je trećega svjedoka.

Sotona nije samo nastojao zamagliti istinu da je kralj u tom retku papa, nego je, pogrešno usmjeravajući istinu sadržanu u tom retku, također učinio nejasnim značenje onoga što je u retku predstavljalo „gnjev“. Papinstvo je u tom retku trebalo napredovati sve do 1798., kada mu je zadana smrtna rana. Godina 1798. označuje kraj dvije tisuće petsto dvadeset godina Božjega gnjeva koji je bio izvršen nad sjevernim kraljevstvom Izraela, počevši od 723. pr. Kr.

Da je adventizam 1863. godine branio i održao „sedam vremena“, bilo bi gotovo nemoguće da se Uriah Smith izvuče s takvom ludošću u vezi s trideset i šestim retkom, jer bi se „gnjev“ razumio kao predstavljanje Božjeg prvog gnjeva od „sedam vremena“, te stoga ne bi imao ama baš nikakve veze s Francuskom. Porast znanja 1989. godine podupire Pavao u tom odlomku, i zbog toga se Pavlovo upozorenje u tom odlomku u pogledu onih koji ne primaju ljubav prema istini, nego primaju silnu zabludu, ostvaruje kroz njihovo odbacivanje istina koje Pavao iznosi u tom odlomku. Jedna od tih istina jest ispravno poistovjećivanje kralja sjevera u Danielu, poglavlje jedanaesto, redci četrdeset do četrdeset pet.

U tom odlomku, nakon što Pavao prepozna rimskoga papu, on prepoznaje niz događaja na svršetku svijeta koji vode do Drugoga Kristova dolaska, što je i tema toga odlomka. On izjavljuje: „tada će se otkriti onaj Bezakonik“. Taj „bezakonik“ jest papa, „koga će Gospodin uništiti dahom svojih usta i zatrti sjajem svoga dolaska“. Zatim Pavao kaže: „Njega, čiji je dolazak po djelovanju Sotone sa svom silom, znakovima i lažnim čudesima.“ Isus je onaj „čiji je dolazak po djelovanju Sotone“.

Sotonino čudotvorno djelovanje jest razdoblje od uskoro nadolazećeg Zakona o nedjelji pa sve dok Mihael ne ustane i ljudsko vrijeme milosti ne završi. Sotona ne čini nikakva čudesa tijekom Sedam posljednjih zala koja se izlijevaju od završetka vremena milosti do Kristova povratka.

„Kaže Krist: ‘Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati.’ Ako su oni po kojima se vrše ozdravljenja skloni, zbog tih očitovanja, opravdavati svoje zanemarivanje Božjega zakona i ustrajavati u neposlušnosti, premda imaju moć u bilo kojoj i svakoj mjeri, iz toga ne slijedi da imaju veliku Božju silu. Naprotiv, to je čudotvorna sila velikoga varalice. On je prijestupnik moralnoga zakona i služi se svakim sredstvom kojim može ovladati kako bi zaslijepio ljude za njegov pravi karakter. Upozoreni smo da će u posljednjim danima djelovati sa znakovima i lažnim čudesima. I nastaviti će s tim čudesima sve do završetka vremena milosti, kako bi na njih mogao upućivati kao na dokaz da je anđeo svjetla, a ne tame.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 911.

Pavao prepoznaje da će doći do otpada koji će prethoditi razotkrivanju papinstva, te da će se Kristov Drugi dolazak zbiti „nakon“ čudesnoga Sotonina djelovanja. Sotonino čudesno djelovanje započinje nedjeljnim zakonom u Sjedinjenim Državama, a završava nastupanjem svršetka vremena milosti i sedam posljednjih zala. Sotonino čudesno djelovanje započinje nedjeljnim zakonom u Sjedinjenim Državama.

„Dekretom kojim se nameće ustanova papinstva, protivno Božjemu zakonu, naš će se narod potpuno odvojiti od pravednosti. Kad protestantizam pruži svoju ruku preko ponora da uhvati ruku rimske vlasti, kad posegne preko bezdana da se rukuje sa spiritizmom, kad se, pod utjecajem toga trostrukog saveza, naša zemlja odrekne svakoga načela svojega Ustava kao protestantske i republikanske vlasti te osigura sredstva za širenje papinskih laži i zabluda, tada možemo znati da je došlo vrijeme za čudesno djelovanje Sotone i da je kraj blizu.“ Testimonies, svezak 5, 451.

Nedjeljni zakon jest kraj šestoga kraljevstva, zemaljske zvijeri iz trinaestoga poglavlja Otkrivenja. Zemaljska je zvijer počela vladati na kraju tisuću dvjesto šezdeset godina papinske vladavine, godine 1798. Papinstvo je stoga bilo otkriveno godine 538., premda je njegovo djelo preuzimanja nadzora nad svijetom već bilo djelatno kada je Pavao zapisao svoje riječi. Prije godine 538. trebao je nastupiti otpad koji je prethodio otkrivanju čovjeka grijeha, koji sjedi u hramu Božjem.

Otpad je bio predočen crkvom u Pergamu kada je kršćanska crkva učinila kompromis s religijom poganstva, kako je to simbolizirano carem Konstantinom. Pavao je označavao proročke međaše koji se moraju zbiti prije Drugoga Kristova dolaska. Nakon što je ponovio ono što je prethodno bio poučio Solunjane, tada ih pita ne sjećaju li se da ih je prije poučio tim istinama. Zatim ih podsjeća da bi se također trebali sjetiti kako ih je poučio da će neka sila „zadržavati” papinstvo „da”

papinstvo „bude otkriveno u svoje vrijeme”. Riječ „zadržavati” znači obuzdavati. Riječ „zadržavati” kasnije je u istome odlomku prevedena kao „sada priječi”.

Stoga je taj odlomak ispravno prikazan ovako: „A sada znate što zadržava papinstvo, da bi se papinstvo otkrilo u svoje vrijeme. Jer otajstvo bezakonja (papinstvo) već djeluje: samo onaj koji sada zadržava papinstvo nastavit će zadržavati papinstvo dok ne bude uklonjen s puta.“ Kada je William Miller prepoznao ovaj odlomak u Poslanici Solunjanima, shvatio je da je sila koja je spriječila papinstvo da se godine 538. usigne na prijestolje zemlje bio poganski Rim, te da će poganski Rim zadržavati uspon papinske sile dok poganski Rim ne bude „uklonjen s puta“.

„Tijekom dvanaest godina koliko sam bio deist, čitao sam sve povijesti koje sam mogao naći; ali sada sam ljubio Bibliju. Ona je naučavala o Isusu! No još je uvijek dobar dio Biblije bio taman za mene. Godine 1818. ili 1819., dok sam razgovarao s prijateljem kojemu sam došao u posjet i koji me je poznavao i slušao kako govorim dok sam bio deist, on me upita, na prilično znakovit način: ‘Što misliš o ovom tekstu, i o onom?’ misleći na stare tekstove kojima sam prigovarao dok sam bio deist. Razumio sam kamo cilja i odgovorio: Ako mi daš vremena, reći ću ti što znače. ‘Koliko vremena želiš?’ Ne znam, ali reći ću ti, odgovorio sam, jer nisam mogao vjerovati da je Bog dao objavu koja se ne može razumjeti. Tada sam odlučio proučavati svoju Bibliju, vjerujući da mogu otkriti što je Duh Sveti htio reći. No čim sam donio tu odluku, došla mi je misao: ‘Pretpostavimo da nađeš odlomak koji ne možeš razumjeti; što ćeš učiniti?’ Tada mi je na um došao ovaj način proučavanja Biblije: uzet ću riječi takvih odlomaka, pratiti ih kroz Bibliju i na taj način otkriti njihovo značenje. Imao sam Crudenovu konkordanciju, za koju mislim da je najbolja na svijetu; stoga sam uzeo nju i svoju Bibliju, sjeo za svoj stol i nisam čitao ništa drugo, osim malo novina, jer sam bio odlučan doznati što moja Biblija znači.“

„Počeo sam od Postanka i čitao dalje polako; i kada bih došao do teksta koji nisam mogao razumjeti, pretraživao sam Bibliju da doznam što znači. Nakon što sam na taj način prošao kroz Bibliju, o, kako se istina pokazala svijetlom i slavnom! Našao sam ono što sam vam propovijedao. Bio sam uvjeren da se sedam vremena završava 1843. godine. Zatim sam došao do 2300 dana; i oni su me doveli do istoga zaključka; ali nisam ni pomišljao da otkrijem kada Spasitelj dolazi, i nisam mogao u to vjerovati; no svjetlo me pogodilo tako silovito da nisam znao što da činim. Tada sam pomislio: moram staviti mamuze i uzdu; neću ići brže od Biblije, niti ću zaostajati za njom. Što god Biblija naučava, toga ću se držati. Ali ipak je bilo nekih tekstova koje nisam mogao razumjeti.“

„Toliko o njegovu općem načinu proučavanja Biblije. Drugom je prilikom iznio svoj način utvrđivanja značenja teksta koji je pred nama — značenja izraza „svagdašnja žrtva“. „Čitao sam dalje“, rekao je, „i nisam mogao naći nijedan drugi slučaj u kojem se taj izraz pojavljuje, osim u Danielu. Tada sam uzeo one riječi koje stoje u vezi s njim, ‘ukloniti’. On će ukloniti svagdašnju žrtvu, ‘od vremena kad svagdašnja žrtva bude uklonjena’ itd. Čitao sam dalje i mislio da neću naći nikakva svjetla o tom tekstu; napokon sam došao do 2. Solunjanima 2:7–8. ‘Jer tajna bezakonja već djeluje, samo dok se ne ukloni onaj koji sada zadržava, i tada će se otkriti onaj bezakonik’ itd. A kad sam došao do toga teksta, o, kako se jasno i slavno pokazala istina! Eto je! to je ‘svagdašnja žrtva’! Dobro, dakle, što Pavao misli pod ‘onim koji sada zadržava’ ili priječi? Pod ‘čovjekom grijeha’ i ‘bezakonikom’ misli se na papstvo. Dobro, što

je onda to što priječi da se papstvo otkrije? Pa, to je poganstvo; dobro, onda 'svagdašnja žrtva' mora značiti poganstvo." William Miller, Apollos Hale, The Second Advent Manual, 65, 66.

Bez razumijevanja da je „svagdašnja“ u knjizi proroka Daniela bila simbol poganstva, Miller bi teško mogao razviti okvir na kojemu je izgradio svoju proročku strukturu. „Svagdašnja“ se pojavljuje pet puta u knjizi proroka Daniela i uvijek je praćena simbolom papinstva. Dokaz da je „svagdašnja“ u knjizi proroka Daniela poganstvo nalazi se u Pavlovoj poslanici Solunjanima. Ondje se nalazi jedno od najozbiljnijih upozorenja u Božjoj Riječi, jer ondje Pavao jasno izjavljuje da će onima koji ne ljube istinu biti poslana snažna zabluda. Istina koja je namjerno smještena u Solunjanima bila je prepoznavanje povezanosti poganstva s papinstvom, a odbaciti tu istinu znači zajamčiti da će snažna zabluda biti posljedica toga odbacivanja.

Nastavit ćemo ovu temu u sljedećem članku.

Zastanite i začudite se; vičite i vapijte: pijani su, ali ne od vina; teturaju, ali ne od žestoka pića. Jer Jahve je izlio na vas duh duboka sna i zatvorio vaše oči; proroke i vaše glavare, vidiocce, pokrio je. I sva vam je objava postala kao riječi zapečaćene knjige koju daju onomu koji zna čitati, govoreći: „Čitaj ovo, molim te“; a on kaže: „Ne mogu, jer je zapečaćena.“ A knjiga se daje onomu koji ne zna čitati, govoreći: „Čitaj ovo, molim te“; a on kaže: „Ne znam čitati.“ Zato Gospod reče: „Budući da mi se ovaj narod približava svojim ustima i časti me svojim usnama, a srce je svoje udaljio od mene, i njihov strah prema meni naučen je po ljudskoj zapovijedi, zato, evo, opet ću učiniti čudesno djelo među ovim narodom, čudesno djelo i čudo; jer će propasti mudrost njihovih mudraca i razboritost njihovih razumnih ljudi bit će skrivena. Jao onima koji duboko nastoje sakriti svoju namjeru od Jahve, čija su djela u tami, pa govore: 'Tko nas vidi? i tko nas poznaje?' Doista, vaše izvrćanje svega naglavce bit će smatrano kao lončarska glina. Zar će djelo reći o onome koji ga je načinio: 'Nije me načinio'? Ili će oblikovano reći o onome koji ga je oblikovao: 'Nije imao razuma'?" Izaija 29:9–16.